

VETERAANIOPAS

Johdanto

Kunnioitetut sotiemme rintamaveteraanimehet ja -naiset Kuusamossa!

Tällä Veteraanioppaalla haluamme tiedottaa Teille rintamaveteraaneille eduista, joihin teillä on Kuusamossa oikeus.

Oppaasta löytyy tietoa kuntoutuksesta, kotona asumista tukevista palveluista, eri yhteisöjen tarjoamista etuuksista sekä avusta ja neuvonnasta. Oppaasta löydätte myös veteraani-asiamiehen ja veteraanijärjestöjen vastuuhenkilöiden yhteystiedot. Kaikille kuusamolaisille ikäihmisille on aiempien vuosien tapaan painettu oranssikantista palveluopasta, josta löytyy laajasti tietoa ikäihmisille suunnatuista palveluista ja muista tärkeistä asioista. Nämä kaksi opasta täydentävät toisiaan.

Suomen valtio myöntää vuosittain kuntiin merkittävän määrän rahaa rintamaveteraanien kuntoutusta ja kotona asumista tukevia palveluja varten. Tarjoamme kaikille Teille veteraaneille mahdollisuuden pohtia yhdessä Ikäihmisten palvelujen työntekijän kanssa tarvitsemianne yksilöllisiä tukitoimia, jotta saatte nauttia juuri oman elämän näköisistä päivistä ja vuosista.

Te kunnioitetut sotiemme veteraanit olette oman suuren osuutenne kantaneet tämän maan ja paikkakunnan hyvinvoinnin eteen. Nyt on meidän vuoromme auttaa.

Paljon hyviä hetkiä toivottaen:

Outi Kanerva
veteraani-asiamies

Sisälllys

1. Rintamaveteraanien tunnukset.....	1
2. Yhteyshenkilöt ja veteraaniyhdistykset.....	2
2.1. Veteraani-asiamies	2
2.2. Kuusamon Veteraaniyhdistykset	2
3. Veteraanien kuntoutustoiminta.....	3
3.1. Rintamaveteraanien kuntoutus.....	3
3.2. Toimintakykyluokat.....	3
3.3. Laitoskuntoutus.....	4
3.4. Tuettu kotona kuntoutuminen.....	4
3.5. Avokuntoutus	5
3.5.1. Puheterapia	5
3.5.2. Päiväkuntoutus.....	6
3.5.3. Avo- ja päiväkuntoutuksen määrä.....	6
3.5.4. Jalkojenhoito	6
3.6. Rintamaveteraanikuntoutuksen maksusitoumus / palveluseteli	6
4. Sotainvalidien kuntoutus	6
5. Lottien ja pikkulottien kuntoutus	7
6. Eräissä sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus.....	8
7. Kotona asumista tukevat palvelut.....	8
7.1. Yleistä	8
7.2. Kotihoitopalvelut.....	9
7.3. Tukipalvelut.....	9
7.4. Ateriapalvelut	9
7.5. Liikkumista tukevat palvelut.....	10
7.6. Päivätoiminta	10
7.7. Apuvälineet ja turvalaitteet	10
8. Muita etuuksia kuusamolaiselle rintamaveteraanille.....	10
8.1. Veteraanien terveyskeskusmaksut.....	10
8.2. Veteraanien hammashoito	10
8.3. Lääkealennus.....	11
8.4. Liikuntapalvelut	11
8.5. Kulttuuripalvelut:	11
9. Asuntojen korjausneuvonta ja avustukset	11
9.1. Vanhustyön Keskusliiton korjausneuvonta	11
9.2. Korjausavustukset valtion varoista	12

1. Rintamaveteraanien tunnukset

Rintamasotilastunnus (miehille)

Rintamasotilaalla tarkoitetaan Suomen kansalaista, joka vuosien 1939–1945 sotien aikana on osallistunut puolustusvoimien joukoissa varsinaisiin sotatoimiin reserviläisenä, nostomiehenä, vapaaehtoisena tai vakinaisessa palveluksessa olevana.

Varsinaisiin sotatoimiin osallistuneeksi katsotaan henkilö, joka on todistettavasti osallistunut taisteluihin rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän joukoissa tai sen alueella tai ilmatorjunta- tai rannikkojoukoissa, merivoimien alusyksiköissä tai ilmavoimien lentoyksiköissä. Myöhemmin tunnuksen saajien joukkoon tuli sotilas, joka ”osallistuessaan Suomen ollessa sodassa sen kansalaisena vieraan vallan joukossa sotaan Suomen silloista vihollista vastaan”. Lisäys koskee Saksan sotavoimissa vuosina 1941–1944 palvelleita suomalaisia vapaaehtoisia.

Rintamapalvelutunnus (naisille)

Rintamapalvelutunnus on myönnetty naiselle, joka Suomen kansalaisena on vuosien 1939–1945 sotien aikana palvellut rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän joukoissa tai ilmatorjunta- tai rannikkojoukoissa, merivoimien alusyksiköissä tai ilmavoimien lentoyksiköissä tai muutoin toiminut rintamapalvelukseen rinnastettavissa tehtävissä rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän alueella.

Rintamatunnus

Rintamatunnus on annettu henkilölle, joka on Suomen kansalaisena palvellut ja henkilölle, joka nyt on Suomen kansalainen ja on palvellut vuosien 1939–1945 sotien aikana työvelvollisuuslain nojalla linnoitusrakennusjoukoissa rintamavastuussa olleen sotatoimiyhtymän alueella.

Ulkomaalaisen rintamasotilastunnus

Ulkomaalaisen rintamasotilastunnus on annettu henkilölle, joka on osallistunut varsinaisiin sotatoimiin Suomen puolustusvoimien joukoissa siten kuin rintamasotilastunnuksesta annetun asetuksen 1 §:ssä edellyttäen, ettei hän ole Suomen kansalainen eikä ole ollut Suomen kansalainen vuosien 1939-1945 sotien aikana.

Kaikkien edellä mainittujen tunnusten hakuaika on päättynyt 31.12.1994.

Rintamaveteraanien tammenlehvä

Rintamaveteraanien tammenlehvä Puolustusvoimat ryhtyi vuonna 1986 jakamaan rintamaveteraanien tai ulkomaalaisen rintamasotilastunnus. Merkkiä myy Sotainvalidien Veljesliitto ry, tammenlehvämerkkiä. Sen voi saada rintamaveteraani, jolle on myönnetty rintamasotilas- tai rintamapalvelustunnus Kunniamerkkipalvelu Ratamestarinkatu 9 C, 00520 HELSINKI, puh.09 4785 0209. Merkkiä haettaessa on esitettävä sotilaspassi tai muu selvitys kyseisen tunnuksen saamisesta.

2. Yhteyshenkilöt ja veteraaniyhdistykset

2.1. Veteraaniasiames

Veteraaniasiames Outi Kanerva
 Porkkatie 2 C
 93600 KUUSAMO
 puh. 040 750 2491
 Tavattavissa maanantaina ja tiistaina klo 8.00 – 15.00
outi.kanerva@kuusamo.fi

2.2. Kuusamon Veteraaniyhdistykset

Kuusamon Rintamaveteraanit ry

Yhdistys on perustettu 1965 ja sen tärkeimpänä tehtävänä on valvoa veteraanijäsenien, puolisoitten ja leskien etuja ja oikeuksia, sekä tukea heitä elämän eri tilanteissa. Yhdistys tarjoaa veteraanijäsenilleen mahdollisuutta jalkahoito- ja hierontapalveluihin, sekä järjestää jäsenilleen sopivaa virkistystoimintaa.

Kuusamon Sotaveteraanit ry

Yhdistys on perustettu 1962 ja sen tärkeimpänä tehtävänä on valvoa veteraanijäsenten, puolisoitten ja leskien etuja ja oikeuksia, sekä tukea heitä elämän eri tilanteissa. Yhdistys tarjoaa veteraanijäsenilleen mahdollisuutta jalkahoito- ja hierontapalveluihin, sekä järjestää jäsenilleen sopivaa virkistystoimintaa. Tärkeimpänä virkistystoiminnan muotona ovat yhteiset kokoontumiset joka toinen viikko parittomien viikkojen keskiviikkoina klo 13.00 Kuusamo-opistolla.

Kuusamon Veteraanityötoimikunta tukee veteraanien keskuudessa tehtävää työtä ja järjestää tarvittaessa veteraaneille sekä heidän puolisoille ja leskille.

Tiedustelut: puh. 0405182436.

Rintamaveteraanien taloudellinen tuki

Sotavahinkosäätiö, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö ja Kaatuneitten Muistosäätiö myöntävät taloudellista tukea Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton jäsenyhdistysten veteraani-, puoliso- ja leskijäsenille. Täsmätukena kohdistettava avustus on tarkoitettu pienituloisille, ensisijaisesti ylimääräistä rintamalisää saaville, tunnuksen omaaville miehille ja naisille. Kuitenkin myös veteraanien puoliset ja lesket voivat saada avustusta. Avustuksen myöntämiselle on asetettu noin 1 200 euroa/kuukausi tuloaraja. Hakemukset tulee toimittaa oman paikallisyhdistyksen puheenjohtajalle allekirjoitettavaksi ja lähetettäväksi edelleen piirin puheenjohtajalle. Piirin puheenjohtaja lähettää hakemuksen omaan Liittoonsa.

Lisätietoja antavat paikalliset veteraaniyhdistykset, veteraaniasiames ja veteraaniyhdyshenkilöt.

Sotiemme veteraanit keräysorganisaatio myöntää avustuksia veteraanijärjestöihin kuulumattomille sotiemme veteraaneille. Avustus on tarkoitettu pienituloisille, ensisijaisesti ylimääräistä rintamalisää saaville, rintamantunnuksen omaaville miehille ja naisille.

Lisätietoja antavat paikalliset veteraaniyhdistykset, veteraaniasiames ja veteraaniyhdyshenkilöt.

Avustuksia myönnetään mm seuraaviin tarkoituksiin:

Asuntoremontit

Asuntoremonttien keskeisenä tavoitteena on tukea sellaisia välttämättömiä pienimuotoisia hankkeita, jotka tukevat itsenäistä ja omatoimista kotona selviämistä, kuten kaiteiden, pesutilojen, portaikkojen yms. remontit. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että remontti on tehty tai työn käynnistys on varmistettu, toisin sanoen korvaus koskee vain toteutuneita kustannuksia. Remonttiavustushakemuksessa on tultava esille myös muut

rahoitusmuodot, mikäli niitä on myönnetty. Asunnonkorjausneuvojan lausunto tarvitaan kaikissa asuntoremonttia koskevissa hakemuksissa. Asuntojen korjauksiin myönnetään enintään 700 euroa. Mikäli koko remontin kustannusarvio ylittää 7000 euroa, korjauskustannuksista tulee esittää rahoitussuunnitelma.

Lääke- ja sairauskulujen omavastuuosuudet

Lääke- ja sairauskulujen omavastuuosuuksien avustamisessa otetaan huomioon lainsäädäntö (mm maksukatto). Hakemukseen pyydetään selvitys kustannuksia aiheuttavista sairauksista. Avustusta myönnetään perustelluin syin myös yksityisesti suoritettuihin hoitotoimenpiteisiin.

Silmälasit

Silmälasien korvauksissa otetaan ensisijaisesti huomioon lasien erityistarve, esim. kaihilasit, joiden kustannukset saattavat olla normaalia suuremmat tai silmäsairaudesta johtuva säännöllinen silmälasien linssien uusiminen.

Apuvälineet

Avustusta myönnetään apuvälineisiin, joilla turvataan kotona asumista sekä liikkumista.

Yhteyshenkilö veteraanijärjestöjä ja veteraanien avustuksia koskevissa asioissa toimii

Viljo Määttä, puh. 044 020 0430
s-posti viljo.maatta@gmail.com

3. Veteraanien kuntoutustoiminta

3.1. Rintamaveteraanien kuntoutus

Rintamaveteraanien kuntoutus toteutetaan Valtiokonttorin vuosittain osoittaman määrärahan ja ohjeistuksen mukaisesti.

Kuntoutukseen valittavan rintamaveteraanin tulee olla Suomessa asuva vuosien 1939–1945 sotiin osallistunut rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelustunnuksen tai rintamatunnuksen omaava rintamaveteraani.

Veteraanikuntoutukseen haetaan / ilmoittaudutaan veteraaniasiamiehelle. Toimintakeskus Porkkapirtiltä ja Kuusamon kaupungin verkkosivuilta saa lomakkeita, joilla hakeminen / ilmoittautuminen tapahtuu. Lomake ja toimintakyselyliite lähetetään vuosittain jokaiselle veteraanille myös kotiosoitteeseen. Ilmoittautumisia/hakemuksia otetaan vastaan ympäri vuoden.

Hakemukseen ei tarvitse liittää lääkärintodistusta, mikäli veteraanin toimintakyselyluokassa ei ole tapahtunut olennaista muutosta verrattuna edellisen kuntoutusjakson ajan toimintakyselyyn. Mikäli veteraanin toimintakyselyluokkaan on aihetta tehdä muutosta, lääkärintodistus tarvitaan.

Veteraanikuntoutus on rintamaveteraaneille ja kuntoutukseen osallistuneille aviopuolisolle ilmaista. Lisäksi Kansaneläkelaitos korvaa kuntoutuksesta aiheutuneet matkakustannukset halvinta matkustustapaa käyttäen kokonaan. Matkakorvaushakemuksen liitteenä on esitettävä todistus kuntoutuksessa käynnistä.

3.2. Toimintakyselyluokat

Veteraanikuntoutusta järjestetään sotiemme veteraaneille toimintakyselyluokkien mukaisesti. Valtiokonttori määrittelee toimintakyselyluokat seuraavasti:

Toimintakyselyluokka I

Toimintakyselyluokkaan 1 kuuluvat kuntoutuja, joilla on iälle tunnusomaisen sairauden tai vamman aiheuttama vaikea fyysinen ja/tai psyykinen toimintakyselyyn häiriö. Toimintakyselyyn merkittävä heikkeneminen tarkoittaa

liikkumiskyvyn, aistien toimintaan tai sosiaalisen kanssakäymisen alenemistä ja kroonista monitautisuuden oireita. Kuntoutuja on osittain tai jatkuvasti riippuvainen toisen henkilön avusta.

Toimintakykyluokka II

Toimintakykyluokkaan II kuuluvat kuntoutujat, joilla on iälle tunnusomaisen sairauden tai vamman aiheuttama fyysinen ja/tai psyykinen toimintakyvyn lievä tai korkeintaan keskivaikea häiriö. Tunnusomaista tähän luokkaan kuuluvalla kuntoutujalla on monitautisuus, lääkehoidon ja muun hoidon ongelmat sekä aktiivisuustason asteittainen heikkeneminen. Kuntoutuja on pääosin omatoiminen, mutta tarvitsee ainakin jonkin verran apua päivittäisissä toiminnoissa, kuten ruokailussa, pukeutumisessa tai/ja henkilökohtaisessa hygieniassa. Ongelmia saattaa esiintyä myös omatoimisessa liikkumisessa ja asioimisessa kodin ulkopuolella.

Toimintakykyluokka III

Toimintakykyluokkaan III kuuluvat kuntoutujat, joiden kuntoutustarpeen taustalla ovat normaalit ikääntymisen tuomat muutokset kuten lihasvoiman, aistien ja lähimuistin yksilöllinen heikkeneminen. Kuntoutujat ovat kuitenkin omatoimisia ja selviytyvät itsenäisesti päivittäisistä toiminnoista. Mikäli heillä on sairauksia, ne ovat lääkityksen ja hoidon osalta tasapainossa. Toiminnanvajavuuksia ei ole vielä selvästi havaittavissa tai ne ovat lieviä.

3.3. Laitoskuntoutus

Laitoskuntoutuksella tarkoitetaan kuntoutus- ja hoitolaitoksessa, sairaalan tai terveyskeskuksen osastolla annettua yhtäjaksoista hoitojaksoa, johon kuuluu kuntoutuksen lisäksi majoitus ja täysihoito.

Ensisijaisesti pyritään käyttämään lähimpiä soveltuvia kuntoutuslaitoksia. Erityisestä syystä voidaan käyttää myös veteraaneille sopivampaa kauempana sijaitsevaa kuntoutuslaitosta. Kuusamossa Valtiokonttorin sopimustuottajina laitoskuntoutuksessa ovat Niittyvilla ja Katrinkoti.

Laitoskuntoutuksen kesto

Kuntoutuksen kesto on pääsääntöisesti 10 vuorokautta. Mikäli rintamaveteraanin toimintakyky on sairauden tai vamman aiheuttaman häiriön vuoksi alentunut siten, että hän kuuluu toimintakykyluokkaan I tai II, laitoskuntoutus voi olla myös pidempi, mikäli se kuntoutuksen tavoitteiden kannalta on perusteltua. Enintään laitoskuntoutuksen jakso voi tässä tapauksessa olla 4 viikkoa. Pidemmän kuntoutusjakson voi myös jaksottaa.

Aviopuolison laitoskuntoutus

Rintamaveteraanin aviopuolison voi osallistua kuntoutukseen samanaikaisesti samassa kuntoutus- ja hoitolaitoksessa rintamaveteraanin kanssa enintään 10 vuorokauden ajan. Aviopuolisoiden kuntoutusjaksojen pituudet ovat yhtä pitkät.

3.4. Tuettu kotona kuntoutuminen

Veteraaneille suunnatun Tuetun kotona kuntoutumisen tavoitteena on tukea asiakkaan kotona selviytymistä kaikilla toimintakyvyn osa-alueilla ja siten ennaltaehkäistä toimintakyvyn laskua. Mallin mukainen kuntoutus perustuu kotona tapahtuvaan kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arviointiin ja sen perusteella asiakkaan kanssa yhdessä laadittavaan kotikuntoutumissuunnitelmaan. Tuettu kotona kuntoutuminen voidaan aloittaa sen jälkeen, kun veteraaniasiamies on antanut asiakkaalle siitä myönteisen päätöksen. Asiakas valitsee itse palvelutuottajan veteraaniasiamiehellä palvelutuottajalistasta.

Asiakkaan kokonaisvaltainen kotona selviytyminen ja tuetun kotona kuntoutumisen tarve arvioidaan kotikäynnillä. Arvioinnin tekee Kuusamon kaupungin fysioterapeutti / toimintaterapeutti yhdessä asiakkaan ja asiakkaan valitseman työntekijän sekä mahdollisuuksien mukaan myös omaisten ja tukihenkilön kanssa. Kotona

selviytymisen arvioinnin avulla kartoitetaan asiakkaan terveydentila, selviytyminen päivittäisistä toiminnoista, fyysinen toimintakyky, mieliala, muistitoiminnot, sosiaalinen osallistuminen ja verkosto, käytössä olevat palvelut, liikkumisen apuvälineet, asunnon muutostöiden tarve, asuinympäristö liikkumisen kannalta sekä kaatumisriski.

Kun veteraanien keski-ikä nousee ja toimintakyky mahdollisesti heikkenee, on tuetun kotona kuntoutumisen keinoin mahdollisuus keskittyä juuri niihin asioihin, joihin kotona asumisen tukemiseksi ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi on hyvä monipuolisesti keskittyä.

Kuntoutusta toteuttavan työntekijän tulee olla suorittanut vähintään sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon, esim. lähihoitajatutkinnon.

Työntekijä käy veteraanin luona 1 – 4 kertaa kuukaudessa, kotikäynnin kestäessä 1 - 1,5 tuntia kerrallaan, kuitenkin niin, että kuntoutusjakso sisältää enintään 30 käyntiä ja 38 tuntia kuntoutusaikaa. Fysioterapeutti tai toimintaterapeutti osallistuu kotikäynneille tarvittaessa - esimerkiksi asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa, viimeistään kuntoutuksen loppuvaiheessa, loppuarvioinnissa. Kotikäyntien ja kuntoutuksen tarkoituksena ei ole tehdä veteraanin puolesta asioita. Tarkoitus on tehdä asioita yhdessä veteraanin kanssa ja kannustaa häntä harjaannuttamaan omaa toimintakykyään ja taitoja.

Tuettua kotona kuntoutumista voi hakea myös hoivakodissa asuva veteraani.

3.5. Avokuntoutus

Avokuntoutuksen toimintamuotoja ovat erilaiset terapiat, esimerkiksi fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia tai muu rintamaveteraanin yksilölliseen tarpeeseen perustuva terapia tai psykososiaalinen tuki, esimerkiksi yksilöllinen keskustelutuki tai toiminnallinen tuki. Avokuntoutus voidaan toteuttaa myös ryhmäkuntoutuksena. Avokuntoutuksena on mahdollisuus antaa myös jalkahoitoa.

Avokuntoutusta toteutetaan hankkimalla se yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/90) 2 §:ssä tarkoitetulta palvelujen tuottajalta tai itsenäiseltä ammatinharjoittajalta.

Avokuntoutus on mahdollista toteuttaa myös rintamaveteraanin kotona (kotikuntoutus), jos se on hänen terveydentilansa vuoksi tarpeen. Aviopuolisoilla ei ole oikeutta avokuntoutukseen.

Kotikuntoutuksella tarkoitetaan rintamaveteraanin kotona tai kodinomaisissa olosuhteissa kuten palvelutalossa, tehostetussa palveluasumisessa tai laitoshoidossa annettavaa kuntoutusta. Kotikuntoutuksen toimintamuotoja ovat terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi, parantamiseksi ja palauttamiseksi tehtävät toimenpiteet. Kuntoutus on erilaisia kokonaisvaltaisia ja voimavarakeskeisiä toimia ja toimenpiteitä, jotka tukevat omatoimisuutta, liikunta- ja toimintakykyä.

Kotikuntoutuksen toteuttajana voi olla joko fysioterapeutti tai toimintaterapeutti. Toimintaterapialla pyritään lisäämään asiakkaan itsenäistä selviytymistä ja oman elämän hallinnan tunnetta. Terapiamenetelmät voivat olla arkisia, jokapäiväisiä toimintoja kuten ruoan valmistusta, pukeutumisen harjoittelua tai harrastukseen liittyviä toimintoja. Sekä fysioterapeuttien että toimintaterapeuttien antamassa koti- ja avokuntoutuksessa kuntoutus on asiakaslähtöistä kuntoutusta, jossa toiminnot valitaan pitkälti asiakkaan mielenkiinnon pohjalta ja tukevat hänen itsenäistä selviytymistään. Molemmista kartoitetaan apuvälinetarvetta sekä käytetään luotettavia arviointi- ja mittaamenetelmiä.

3.5.1. Puheterapia

Jos rintamaveteraanilla ilmenee vaikeuksia puheen tuottamisessa, puheen ymmärtämisessä, äänenkäytön tai kuulon alueilla, saattaa puheterapeuttisesta kuntoutuksesta olla hyötyä. Puheterapia on kuntoutusta, joka kattaa tutkimukset, sekä kuntoutuksen suunnittelun ja järjestämisen. Kuntoutustarpeen arvioinnin jälkeen puheterapiaa toteutetaan yksilö- tai ryhmäkuntoutuksena. Puheterapiaa voidaan myöntää kuusamolaiselle veteraanille, mikäli paikkakunnalta löytyy palveluja maksusitoumuksella tarjoava puheterapeutti.

3.5.2. Päiväkuntoutus

Päiväkuntoutuksella tarkoitetaan kuntoutusmuotoa, jossa rintamaveteraani tulee kotoaan päivittäin Porkkapirtille Kuntokammariin. Kuntokammarissa vietetään päivä 7-8 hengen ryhmissä yhden tai kahden ohjaajan kanssa. Kuntoutuspäivän aikana veteraani saa monipuolisen valikoiman kuntoutukseen liittyvää toimintaa, joka voi olla erilaisia tutkimuksia, yksilöllisiä hoitoja, ohjausta sekä ryhmässä tapahtuvaa liikuntaa ja toimintaa. Myös kahvi- ja ateriapalvelut kuuluvat päivän sisältöön. Aviopuolisoilla on mahdollisuus osallistua yhdessä rintamaveteraanin kanssa päiväkuntoutukseen.

3.5.3. Avo- ja päiväkuntoutuksen määrä

Päivä- tai muu avokuntoutus on ensisijainen kuntoutusmuoto silloin, kun avokuntoutus mahdollistaa tavoitellun hoitotuloksen.

Avokuntoutusta (hoitolaitoksessa tai kotikäynteinä) annetaan enintään 20 kertaa vuodessa. Toimintakykyluokkaan I ja II voidaan avokuntoutusta myöntää määrärahojen puitteissa enintään 30 kertaa vuodessa. Avokuntoutus voidaan toteuttaa 10, 15 tai 20 kerran sarjoina.

Päiväkuntoutusta annetaan pääsääntöisesti 10 päivää vuodessa yhtenä päiväkuntoutusjaksona. Päiväkuntoutusta voi olla kerran tai kaksi viikossa. Toimintakykyluokkaan I ja II kuuluvilla voidaan päiväkuntoutusta antaa enintään 20 päivää vuodessa.

3.5.4. Jalkojenhoito

Jalkojenhoidon tavoitteena on ehkäistä jalkasairauksia, tunnistaa olemassa olevia jalkaongelmia ja hoitaa jo syntyneitä vaurioita. Lisäksi jalkojenhoitajan tulee ohjata asiakasta eteenpäin sairauksien hoidossa, Jalkojenhoito on osa hyvää terveydenhoitoa. Lisäksi tavoitteena on kuntouttava työote, jossa ohjataan tarvittaessa asiakasta omatoimiseen jalkojenhoitoon. Jalkojenhoitajan tulee ennaltaehkäistä hoitotoimenpiteitä ja asiakkaalle/edustajalle annettavalla ohjauksella ja neuvonnalla jalkasairauksia.

Jokaisella kuusamolaisella rintamaveteraanilla on mahdollisuus yhteen maksuttomaan jalkojenhoitokertaan vuodessa. Lisäjalkojenhoitotarve arvioidaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä.

3.6. Rintamaveteraanikuntoutuksen maksusitoumus / palveluseteli

Rintamaveteraani saa kuntoutuspäätöksen ja maksusitoumuksen/palvelusetelin. Kuntoutuspäätös perustuu palvelutarpeen arviointiin sekä veteraanin terveydentilaan ja toimintakykyyn. Sen avulla hän hankkii veteraanikuntoutuspalveluja Kuusamon kaupungin hyväksymiltä yksityisiltä palveluntuottajilta.

Maksusitoumuksen/palvelusetelin arvo määräytyy kuntoutusmuodon mukaisesti. Maksusitoumuksen/palvelusetelin käytöstä rintamaveteraanille annetaan ohjeet kuntoutuspäätöksen mukana. Rintamaveteraani ja hänen läheisensä saavat tuekseen myös henkilökohtaista palveluohjausta.

4. Sotainvalidien kuntoutus

Sotainvalidit, joiden työkyvyttömyysaste on 10-25 % sekä sotainvalidien puoliset ja vaikeavammaisten lesket voivat saada Valtiokonttorin kustannuksella kuntoutusta. Kuntoutusvaihtoehtoja ovat laitos-, päivä- tai avokuntoutus. Laitoskuntoutukseen riittää 10 % haitta-aste.

Kuntoutus haetaan etukäteen Valtiokonttorilta. Sairas- ja veljeskodeilla on kuitenkin oikeus kutsua pitkäaikaisia asiakkaitaan ilman hakemusta kuntoutukseen.

Kuntoutukseen pääsyn perusteet ja kuntoutuksen pituus riippuvat hakijan haitta-aste prosentista sekä kuntoutuksen tarpeesta.

Laitoskuntoutusta annetaan sotainvalidien sairas- ja veljeskodeissa, kuntoutussairaaloissa sekä monissa kylpylöissä. Kuusamossa Valtiokonttorin sopimustuottajina laitoskuntoutuksessa ovat Katrinkoti ja Niittyvilla.

Päiväkuntoutuksen sotainvalidi voi valita tietyistä kuntoutuslaitoksista. Päiväkuntoutuksessa sotainvalidi yöpyy kotona, mutta muuten sisältö on lähes sama kuin laitoskuntoutuksessa. Kuusamossa Valtiokonttorin sopimustuottajina päiväkuntoutuksessa on Toimintakeskus Porkkapirtin Kuntokammari.

Avokuntoutusta on mahdollista saada yksityisissä fysikaalisissa hoitolaitoksissa, kylpylöissä ja muissa kuntoutuslaitoksissa sekä tietysti sairas- ja veljeskodeissa.

Kuntoutuksen jakaminen puolison kanssa

Sotainvalidi voi halutessaan antaa osan omasta kuntoutuksestaan aviopuolisolleen. Tätä kuntoutuksen jakamista on etukäteen pyydetävä Valtiokonttorilta.

Erillinen puolisoitten ja leskien kuntoutus

Vaikeavammaisten sotainvalidien aviopuolisoiden, sotainvalidia hoitaneiden leskien ja sotaleskien (kaatuneiden lesket) erillisen kuntoutuksen pääsyedellytykset vahvistetaan joka vuosi erikseen. Kuntoutukseen pääsyn perusteet riippuvat ensisijaisesti käytettävissä olevan määrärahan suuruudesta.

Laitoskuntoutusjakson pituus on kaksi viikkoa. Laitoskuntoutuksen vaihtoehtona on 20 hoitokertaa sisältävä avokuntoutus tai 10 päivää päiväkuntoutusta tai 20 käyntikertaa tuettuun kotona kuntoutumiseen.

Kuntoutukseen hakeminen

Valtiokonttori valitsee kuntoutettavat hakemusten perusteella. Hakemukseen tulee liittää lääkärintodistus, josta ilmenee kuntoutuksen tarve. Avokuntoutusta koskevaan hakemukseen on liitettävä hoitomääräys tai jäljennös siitä.

Lisätietoja sotainvalidien kuntoutusasioista:

- Valtiokonttori
Asiakaspalvelu ma-pe klo 9.00-15.00
Sotilasvamma- ja veteraanasiat p. 0295 50 3070
- Sotainvalidien neuvoja Eeva Wikström p. 045 182 4484
Neuvontapalvelut p. 044 479 7797

5. Lottien ja pikkulottien kuntoutus

Lotta Svärd- järjestöön kuuluneilla lotilla ja pikkulotilla on mahdollisuus hakea Lotta Svärd-Säätiön kustantamaa kuntoutusta. Lotta Svärd on ostanut kuntoutusta Niittyvillasta, Katrinkodista ja Toimintakeskus Porkkapirtin Kuntokammarista.

Kuntoutukseen hakeminen tapahtuu Lotta Svärd-säätiön hakemuslomakkeella, jossa on selvitys lottana toimimisesta (paikallisosasto tai paikkakunta, aika, lotta- tai pikkulottatehtävät).

Hakemuksen liitteet

Kopio lääkärinlausunnosta tai muu selvitys terveydentilasta, josta ilmenee hakijan fyysinen ja psyykinen toimintakyky. Lääkärinlausuntoa ei palauteta. Muut mahdolliset lotta-aikoihin liittyvät liitteet (esim. valokopiot

valokuvista, lottakurssitodistuksista tai järjestön jäsenkortista). Hakemus voidaan käsitellä myös hakijan kertomuksen perusteella.

Selvitys hakija saamista muista kuntoutuksista.

Hakemuksesta tulee täyttää kaikki kohdat ja kaikki liitteet tulee toimittaa hakemuksen tueksi.

Lisätietoja:

Lotta Svärd – säätiö p. 09 4770 2881

Vanamo Määttä p. 09 4770 2886

sähköposti: vanamo.maatta@lottasaatio.fi

Mannerheimintie 93, 00270 Helsinki

6. Eräissä sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus

Kuntoutusta voivat saada:

1. Henkilöt, joille Sota-arkisto on myöntänyt todistuksen palvelusta eräissä Suomen sotiin liittyvissä tehtävissä. **Todistusta ei voi enää hakea sota-arkistosta.**
2. Henkilöt, jotka vuosien 1939-1945 sotien aikana ovat palvelleet ulkomaalaisina vapaaehtoisina osallistuen varsinaisiin sotatoimiin Suomen puolustusvoimien joukoissa ja jotka asuvat joko Suomessa tai entisen Neuvostoliiton alueella.
3. Karja evakuointitehtäviin sotatoimialueella osallistuneet miehet, jotka ovat saaneen Valtiokonttorilta kuntoutusoikeuden.
4. Neuvostoliiton partisaani-iskujen kohteeksi joutuneet henkilöt, jotka ovat saaneet Valtiokonttorilta kertakorvauksen iskujen johdosta tai ovat saaneet Valtiokonttorilta kuntoutusoikeuden.

Kuntoutusta voidaan myöntää hakijalle, jonka katsotaan olevan kuntoutuksen tarpeessa. Laitoskuntoutusjakso voidaan Valtiokonttorin harkinnan mukaan jakaa myös aviopuolison kanssa. Kuntoutusmaksusitoumuksia annetaan kuitenkin vuosittain tarkoitukseen varatun määrärahan rajoissa. Karjan evakuointitehtäviin osallistuneiden ja partisaani-iskujen uhriksi joutuneiden kuntoutusoikeuden hakeminen Valtiokonttorista on päättynyt 31.12.2006. Lisätietoja: Valtiokonttori; Sotilasvamman- ja veteraaniasiat asiakaspalvelu puh. 029 550 3070

7. Kotona asumista tukevat palvelut

7.1. Yleistä

Rintamaveteraanien kotona asumista tukevien palveluiden tavoitteena on tukea monipuolisesti rintamaveteraanin kotona selviytymistä. Myönnettävät palvelut perustuvat palvelutarpeen kartoitukseen. Valtiokonttori myöntää vuosittain kunnille määrärahaa, jota käytetään rintamaveteraanien itsenäistä selviytymistä tukeviin palveluihin ja niistä aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen. Palvelut täydentävät kunnallisia palveluja ja ovat veteraaneille maksuttomia. Perusturvalautakunnan päätöksen mukaisesti rintamaveteraani saa maksuttomat kotona asumista tukevat palvelut 1.12.2018 alkaen.

Rintamaveteraanitunnuksen omaavien maksuttomat sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut 1.12.2018 alkaen ovat seuraavat:

Yksilöllisen hoito- ja palvelusuunnitelman mukainen:

- säännöllinen ja tilapäinen kotihoito, kotisairaanhoido, kotikuntoutus- ja arviointijakso sekä muistikuntoutus
- tukipalvelut (siivous-, ateriat-, pyykki-, asiointi- kuljetus- ja talonmiespalvelut)
- turvapuhelin-, ovihälytys-, liesivahti-, kaatumishälytyspalvelut

- lääkerobottipalvelut
- päivätoimintapalvelut
- lyhytaikainen asuminen ja kuntoutus Katrinkodissa ja Niittyvillassa
- tavallisen ja tehostetun palveluasumisen hoiva-, ylläpito- ja ateriamaksut

Palveluista tehdään päätös ja veteraani saa maksusitoumuksen/palveluseteli, jonka avulla hän hankkii suunnitellut palvelut Kuusamon kaupungin hyväksymiltä yksityisiltä palveluntuottajilta.

Kotona asumista tukevia palveluja ovat kotihoito, kotipalvelun tukipalvelut, ateriapalvelut, liikkumista tukevat palvelut, päivätoiminta sekä turva- ja apuvälinepalvelut. Omaishoidossa olevan rintamaveteraanin omaishoitajan virkistysvapaiden (muiden kuin lakisäästeisten) aikaisen hoidon järjestäminen on myös kotona asumista tukevaa palvelua. Seuraavissa kappaleissa kerrotaan tarkemmin edellä mainittujen palveluiden sisällöistä.

Kuntoutusluvussa kuvailtuja Tuettua kotona kuntoutumista ja jalkojenhoitoa voidaan myöntää myös kotona asumista tukevinä palveluina.

7.2. Kotihoitopalvelut

Kotihoidolla tarkoitetaan mm. veteraanin asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Esimerkiksi ulkoilu ja yhdessä asiointi voivat olla tärkeitä kotona asumisen tukimuotoja.

Kotihoidon tavoitteena on tukea veteraanien kokonaisvaltaista hyvinvointia ja mahdollisimman itsenäistä kotona selviytymistä. Tavoitteena on lisäksi ylläpitää ja parantaa asiakkaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Omaisia ja lähipiiriä tuetaan osallistumaan asiakkaan hoitoon sekä huolenpitoon. Henkilökunnan tulee sitoutua yhteistyöhön asiakkaan omaisten ja läheisten kanssa.

Palvelun sisältö on määritelty tarkemmin palvelu- ja hoitosuunnitelmassa, joka laaditaan yhdessä kunnan palvelutarpeen arvioinnin/veteraani-asiamiehen, asiakkaan ja/tai hänen omaisensa kanssa. Suunnitelmassa määritellään asiakkaan avuntarve, myönnetyt palvelut ja palveluun käytettävä aika.

7.3. Tukipalvelut

Kotipalveluun sisältyvinä tukipalveluina annetaan vaatehuolto- ja siivouspalveluja. Tukipalveluna voidaan korvata myös esimerkiksi polttopuiden pilkontaa/kantamispalveluja, lumen aurausta ja nurmikon leikkausta sekä lehtien haravoimista. Näiden palvelujen tulee kohdistua rintamaveteraanin vakituiseen asuntoon tai sen pihapiiriin.

Tukipalvelujen sisältö ja määrä arvioidaan tarkemmin palvelutarpeen yhteydessä. Tukipalveluita tuottavan yrityksen henkilökunnalta edellytetään olevan tehtävään vaadittava osaaminen.

Kuukausisiivoukseen sisältyy niiden asuintilojen siivous, jotka ovat asiakkaan päivittäisessä käytössä mm. eteinen, keittiö, makuuhuone, olohuone, wc-/ kylpyhuone. Siivousta myönnetään 2-3 tuntia kuukautta kohden riippuen veteraanin käytössä olevasta asuintilasta.

Rintamaveteraanien kotona asumista voi tukea myös muut kuin edellä mainitut tukipalvelut. Näistä palveluista sovitaan yhdessä veteraani-asiamiehen kanssa tehdyssä palvelutarpeen arvioinnissa.

7.4. Ateriapalvelut

Ateriapalveluina on mahdollisuus saada joko lounaseteleitä Toimintakeskus Porkkapirtin Ravintola Porkkaan tai Kiviharjun palvelutalon ruokalaan. Kotiin kuljetettuina ateriat saa paikallisilta yrittäjiltä sopimuksen mukaisesti.

7.5. Liikkumista tukevat palvelut

Veteraaneilta ei peritä Kyytimatti - palvelulinjan reittiajoilta matkan omavastuuosuutta. Veteraaneille on postitettu vuoden 2017 alussa omalla nimellä oleva kortti, jolla hän voi todistaa Kyytimatissa olevansa oikeutettu maksuttomaan reittimatkaan.

Jos veteraanilla on käytössä TaksiPlus-kortti, häneltä ei peritä matkan omavastuuosuutta. Taksimatkojen tarkoituksena on tukea kotona asumista mahdollistaen mm. asiointin kaupassa. Myönnetyt taksimatkat ovat henkilökohtaisia eikä niitä saa käyttää terveyskeskus- tai hoitolaitoskäynneille, sillä ne ovat Kelan korvaamia matkoja. Myönnettävien taksimatkojen määrä päätetään yksilöllisen tarpeen kartoituksen jälkeen.

7.6. Päivätoiminta

Veteraaneille päivätoiminta järjestetään tarpeen mukaisesti Aurinkolahdessa Porkkapirtillä. Päivätoimintaan haetaan erillisellä lomakkeella, joita saa Porkkapirtiltä ja kaupungin verkkosivuilta. Päivätoiminta on veteraaneille maksutonta ja sinne kulkeminen Kyytimatilla taajama-alueella on ilmaista.

7.7. Apuvälineet ja turvalaitteet

Lääketieteellisen perustein hankittavat apuvälineet myönnetään veteraanille Kuusamon terveyskeskuksen apuvälinelainaamosta.

Mikäli tiettyä apuvälinettä ei tätä kautta saa, voidaan se hankkia harkinnan jälkeen veteraanimäärärahan avulla. Tarpeen päätyttyä apuväline tulee palauttaa kaupungille.

Turvalaitteet kuten hellavahti, kulunvalvonta ja turvapuhelin sekä muut nykYTEKNOLOGIAN mahdollistamat päivittäisen toiminnan välineet voidaan yksilöllisen harkinnan jälkeen myöntää veteraanille määrärahasta.

8. Muita etuuksia kuusamolaiselle rintamaveteraanille

8.1. Veteraanien terveyskeskusmaksut

Kuusamon perusturvalautakunnan päätöksen mukaisesti kuusamolaisilta veteraaneilta ei peritä lääkärin/erikoislääkärin vastaanottomaksua, päivystyspolimaksua tai maksua lääkärintodistuksesta

8.2. Veteraanien hammashoito

Henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus sekä henkilö tai jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaukseen 1945–1952, on oikeutettu saamaan korvausta Kelan kautta maksamistaan suun ja hampaiden hoidon kustannuksista.

Hammaslääkärin suorittaman tutkimuksen, ehkäisevän hoidon ja protetiikan kliinisen työn osalta korvaus on 100 % Kelan taksan mukaisesta määrästä. Proteesien teknisestä työstä korvaus on 50 % ja muusta hammashoidosta 60% Kelan taksan mukaisesta määrästä.

Maksut erikoishammasteknikon tekemästä kokoproteesityöstä, joka on perustunut hammaslääkärin tutkimukseen ja lähetteeseen, korvataan samalla tavoin: kliinisen työn osalta 100 %, teknisen työn osalta 50 %. Korvausta saa myös hammaslääkärin määräämien laboratorio- ja röntgentutkimusten sekä lääkkeiden ja korvattavaan hammashoitoon liittyvien kuljetusten kustannuksista.

Korvausta ei makseta kustannuksista, jotka ylittävät Kelan vahvistaman taksan mukaisen määrän. Tästä syystä omavastuuosuus kannattaa selvittää etukäteen etenkin ennen suuria toimenpiteitä.

Kaikilla kuusamolaisilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä suun terveydenhoitoon Kuusamon terveyskeskuksen hammashoitolaan. Terveyskeskuksessa veteraaneille hampaiden tarkastus, ehkäisevä hoito ja protetiikkaan liittyvä kliininen työ on maksutonta.

Pääset hammashoittoon varaamalla ajan hammashoitolaan puh. 040 860 8888.

8.3. Lääkealennus

Henkilö, jolla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus tai Sota-arkiston antama miinanraivaajatodistus, saa kaikissa aptekeissa 10 %:n alennuksen lääkkeiden hinnoista.

Alennus ei koske lääkkeitä,

- jotka ovat sairausvakuutuslain mukaan erityiskorvattavia
- merkittävistä ja kalliista peruskorvattavista lääkkeistä
- sairausvakuutuslaissa tarkoitetun vuotuisen omavastuun ylittävältä osalta.

Lääkealennus on henkilökohtainen eikä sitä saa esimerkiksi perheenjäsenten lääkkeitä.

8.4. Liikuntapalvelut

Liikuntakeskuksessa veteraanit pääsevät uimaan ja kuntosalille maksutta veteraanikorttia näyttämällä.

Liikuntakeskuksessa myydään myös Senioripasseja kaikille yli 65-vuotiaille kuusamolaisille. Senioripassilla pääsee seniori-ikäisille suunnattuihin liikuntaryhmiin. Kattava ohjelma sisältää mm. vesijumppaa, kuntosaliryhmää, joogaa ja tasapainoa parantavaa liikuntaa. Ohjelma löytyy ajantasaisena Kuusamon kaupungin liikuntakeskuksesta ja verkkosivuilta.

Senioripassin hinta on 30 € (+ kertaalleen maksettava kuuden (6) euron kulkukortti).

Pallo-Karhujen lentopallo ja jääkiekkopeleihin veteraanit pääsevät ilmaiseksi veteraanikorttia näyttämällä.

8.5. Kulttuuripalvelut:

Kuusamon Näyttämön esityksiä pääsee seuraamaan maksuttomasti veteraanikorttia esittämällä.

9. Asuntojen korjausneuvonta ja avustukset

9.1. Vanhustyön Keskusliiton korjausneuvonta

Vanhustyön Keskusliitolla on Pohjois-Pohjanmaan alueella korjausneuvoja, joka auttaa veteraanien ja sotainvalidien sekä myös muun vanhusväestön asunnossa tarvittavien muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa, korjausavustusten hakemisessa sekä muutostyöt suorittavan urakoitsijan löytämisessä. Korjausneuvoja tulee yhteydenoton perusteella kotikäynnille, suorittaa tarvittavat tutkimukset ja esittää asiakkaalle muutostöiden vaihtoehdot ja niihin mahdollisesti saatavat avustukset/korvaukset. Korjausneuvojat antavat neuvoja myös puhelimitse asuntojen hoitoa ja kunnossapitoa koskevissa kysymyksissä. Korjausneuvojan työ on asiakkaalle maksutonta.

Yhteyshenkilö: Tapio Karhu, 040 516 6738

9.2. Korjausavustukset valtion varoista

Vuoden 2017 alusta lähtien ARA (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) hoitaa korjausavustusten myöntämisen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että hakemus jätetään ARAan, ARA tekee avustuspäätöksen ja hoitaa avustusten maksamisen. Avustuksissa on jatkuva ympärivuotinen haku ja päätös myöntämisestä on lähtökohtaisesti saatava ennen töiden aloittamista.

Uuden korjausavustuslain myötä avustuksia ovat:

Korjausavustus ikääntyneiden ja vammaisten asuntoihin

Edellytyksenä, että ympärivuotisessa asuinkäytössä olevassa asunnossa asutaan pysyvästi ja ruokakunnasta ainakin yksi henkilö on vähintään 65-vuotias tai vammainen. Ruokakunnan tulot eivät saa ylittää asetettuja tulo rajoja eikä ruokakunnalla saa olla varallisuutta siinä määrin, että se kykenee korjaamaan asuntonsa ilman avustusta. Korjausavustus 50% hyväksytyistä korjauskustannuksista, poikkeustapauksissa 70%.

Avustus liikkumisesteen poistamiseen (Esteettömyysavustus)

Avustus sellaisen liikkumisesteen poistamiseen, millä tehdään mahdolliseksi liikuntarajoitteisen pääsy asuinrakennukseen, siinä oleviin asuntoihin tai muihin tiloihin esim. kulkuluiskien rakentaminen, ulko-ovien leventäminen tai kaiteiden rakentaminen. Avustus 45% hyväksytyistä korjauskustannuksista.

Yhteystiedot:

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
PL 30
15141 LAHTI

Korjausavustusten puhelin- ja sähköpostipalvelu ti-pe klo 9-15: p. 029 525 0818, korjausavustus.ara@ara.fi
Ohjeet ja lomakkeet netissä: www.ara.fi >Rahoitus > Avustukset > Korjausavustukset.

Kuusamon seurakunta luovuttaa veloituksen
hautapaikan veteraanin hautaukseen.
veteraanijärjestöt laskevat omaisten pyynnöstä
seppeleen veteraanitunnuksen
omaaman veteraanin haudalle.

VETERAANIN ILTAHUUTO

Rannalle himmeän lahden
aurinko laskenut on.
Kutsu jo soi iltahuudon
taakka jo laskettu on.

Ammoin me marssimme kahden
tulta löi taivas ja maa.
Rannoilta Äänisen lahden,
kelle nyt kertoa saa.

Taattoa muista sa silloin,
askel jo uupunut on,
lapset ja lastemme lapset,
teidän nyt vuoronne on.

Hoivatkaa, kohta poissa on veljet,
muistakaa, heille kallis ol' maa.
Kertokaa lasten lapsille lauluin,
himmettä ei muistot koskaan saa!

Hoivatkaa, kohta poissa on veljet
muistakaa, heille kallis ol' maa.
Kertokaa lasten lapsille lauluin,
himmettä ei muistot koskaan saa!

Laineissa Laatokan mahti,
kahlita kenkään ei voi.
Veljet sen rantoja vahti,
konsa on koittava koi.

Hymni soi holvissa hiljaa,
tummana kaipuuta soi.
Aika on korjannut viljaa,
sarka jo kynnetty on.

Ylväänä Karjalan heimo
tuskansa kantanut on.
Maaäiti suojaansa sulkee,
vartija poissa jo on.

Hoivatkaa, kohta poissa on veljet,
muistakaa, heille kallis ol' maa
Kertokaa lasten lapsille lauluin,
himmettä ei muistot koskaan sa